

Minister Klimatu i Środowiska

Paulina Hennig-Kloska

DBZ-WZK.050.1.2025.SG
3571020.14197667.11483322
Warszawa, 24-01-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dot.: Interpelacja Posła Arkadiusza Sikory w sprawie bezpieczeństwa zbiornika odpadów poflotacyjnych "Żelazny Most", K10INT7147

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Arkadiusza Sikory w sprawie bezpieczeństwa zbiornika odpadów poflotacyjnych "Żelazny Most" (nr 7147), przestawiam wyjaśnienia w zakresie właściwości Ministra Klimatu i Środowiska.

Na wstępie należy zaznaczyć, że zasady prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Żelazny Most”, w którym są składowane odpady wydobywcze, oraz procedury związane z zapobieganiem poważnym wypadkom w tym obiekcie, określone zostały w ustawie z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2336).

Zgodnie z przepisami ww. ustawy obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (OUOW) „Żelazny Most” został zaliczony do obiektu kategorii A na podstawie jednego z kryteriów wskazanych w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach wydobywczych tj. - brak działania lub niewłaściwe działanie mogłoby spowodować poważny wypadek.

Oznacza to, że w stosunku do tego obiektu mają zastosowanie bardziej restrykcyjne przepisy ustawy o odpadach wydobywczych oraz obiekt ten ma więcej wymagań do spełnienia niż pozostałe obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych nie zaliczone do kategorii A. Należy podkreślić, że w ww. obiekcie składowane są odpady inne niż niebezpieczne i obojętne sklasyfikowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 r. poz. 102), a nie jak wskazano w interpelacji odpady toksyczne.

Przed rozpoczęciem działalności związanej ze składowaniem odpadów wydobywczych konieczne jest przedstawienie właściwemu organowi Programu Gospodarowania Odpadami Wydobywczymi (PGOW). Jednym z głównych celów tego programu jest

zapewnienie bezpiecznego składowania odpadów wydobywczych, w szczególności poprzez dokonanie na etapie projektowania obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych analizy sposobu gospodarowania odpadami wydobywczymi w trakcie jego eksploatacji oraz po jego zamknięciu, a także przez wybór projektu, który:

- 1) wymaga minimalnego, a jeżeli jest to możliwe, nie wymaga żadnego monitoringu, kontrolowania i zarządzania zamkniętym obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
- 2) zapobiega lub przynajmniej minimalizuje jakiegokolwiek długotrwałe negatywne skutki, w szczególności związane z przemieszczaniem się zanieczyszczeń do powietrza lub wód z obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
- 3) zapewnia długoterminową stateczność każdej tamy lub hałdy wznoszącej się ponad istniejącą uprzednio powierzchnię ziemi.

Należy zaznaczyć, że w decyzji zatwierdzającej PGOW znajdują się informacje na temat skutków dla środowiska i zdrowia ludzkiego spowodowane unieszkodliwianiem odpadów wydobywczych oraz działania zapobiegawcze, które należy podjąć w celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko podczas eksploatacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych i po jego zamknięciu. PGOW należy przeprowadzać i przedkładać właściwemu organowi co 5 lat.

Kolejnym obowiązkiem, który musi spełnić prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest prowadzenie monitoringu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych wraz z gromadzeniem danych o jego wynikach w trakcie prowadzenia obiektu, jak również po jego zamknięciu. Ponadto prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A jest zobowiązany do posiadania gwarancji finansowej lub jej ekwiwalentu, tak aby obowiązki związane z prowadzeniem obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, także po jego zamknięciu, zostały wypełnione oraz w dowolnym czasie były dostępne środki finansowe na działania dotyczące zamknięcia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz rekultywację terenu, zgodnie z programem gospodarowania odpadami wydobywczymi i wymaganiami zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Dopiero wówczas, gdy podmiot uzyska decyzję zatwierdzającą PGOW może starać się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, które wydaje się na okres nie dłuższy niż 10 lat. Odmowa wydania takiego zezwolenia może nastąpić w sytuacji, gdy sposób prowadzenia obiektu mógłby spowodować właśnie zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska. Zezwolenie zawiera m. in. informację na temat wskazania terminu sporządzenia polityki zapobiegania poważnym wypadkom, wprowadzającego ją w życie systemu zarządzania bezpieczeństwem oraz wewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego. Natomiast jednym z elementów systemu zarządzania bezpieczeństwem jest przyjęcie

i wprowadzenie w życie procedur dotyczących identyfikacji przewidywalnych sytuacji awaryjnych w drodze systematycznej analizy oraz przygotowanie, testowanie i przegląd planów awaryjnych mających na celu szybką reakcję na takie sytuacje.

W przypadku obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A do wniosku o wydanie ww. zezwolenia dołącza się również informacje niezbędne do sporządzenia przez właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego.

Powyższe wymagania jakie musi spełnić obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A mają na celu zapobieganie niewłaściwemu składowaniu odpadów wydobywczych oraz zapobieganie wypadkom i negatywnego oddziaływania składowanych odpadów na zdrowie i życie ludzi i środowisko.

Mając na uwadze powyższe, w celu zapobiegania, zwalczania i ograniczania skutków awarii przemysłowej ww. plan został sporządzony dla obiektu „Żelazny Most” w kwietniu 2020 r. Ponadto należy wskazać, że obiekt „Żelazny Most”, jako jedyny OUOW na terenie kraju, został zaklasyfikowany jako obiekt kategorii A w myśl rozporządzenia z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie szczegółowych kryteriów klasyfikacji obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (Dz. U. Nr 89, poz. 477), dla którego opracowano zewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy, o którym mowa w art. 6 ust. 3 dyrektywy 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego oraz zmieniająca dyrektywę 2004/35/WE (Dz. Urz. UE L 102 z 11.04.2006 r., str. 15).

Obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Żelazny Most” jest pod stałym nadzorem Inspekcji Ochrony Środowiska oraz Państwowej Straży Pożarnej. Obiekt ten podlega cyklicznym czynnościom kontrolno-rozpoznawczym z uwagi na uznanie ww. przedsiębiorstwa jako zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W okresie od maja 2020 r. do maja 2024 r. Inspekcja Ochrony Środowiska przeprowadziła 3 kontrole tego obiektu, natomiast Państwowa Straż Pożarna przeprowadziła 6 kontroli tego obiektu.

Inspekcja Ochrony Środowiska jest powołana do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania i oceny stanu środowiska. Do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 lit a i b ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2024 r. poz. 425), należy kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r. poz. 54) w zakresie:

- przestrzegania przepisów o ochronie środowiska,

- przestrzegania decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska oraz przestrzegania zakresu, częstotliwości i sposobu prowadzenia pomiarów wielkości emisji i jej wpływu na stan środowiska.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska podczas kontroli KGHM Polska Miedź S.A., Oddział Zakład Hydrotechniczny w Rudnej, OUOW „Żelazny Most”, przeprowadzonej w dniach od 22 kwietnia 2024 r. do 23 maja 2024 r., w zakresie przepisów ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych nie stwierdzono naruszeń w tym zakresie.

Z otrzymanych od Dolnośląskiego WIOŚ informacji wynika, że w związku z obowiązkiem spełniania wymogów ustawy o odpadach wydobywczych, w tym obowiązku sporządzenia wewnętrznego i zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego, w dniu 30 października 2024 r. odbyło się szkolenie ogólne oraz ćwiczenia zewnętrznego i wewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego, w których udział wzięli inspektorzy Delegatury Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Legnicy. W trakcie ćwiczeń zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego, przygotowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu, poddano analizie możliwe scenariusze zdarzeń skutkujących poważną awarią, w tym przerwaniem wałów z uwolnieniem wód nadosadowych z czaszy zbiornika.

OUOW „Żelazny Most” posiada opracowane systemy mające na celu wykrycie możliwych przyczyn poważnej awarii. Obwałowania są wyposażone w liczne czujniki ruchu oraz kamery śledzące cały teren. Urządzenia znajdujące się na terenie obiektu tworzące system monitoringu geotechnicznego, hydrotechnicznego i sejsmicznego, pozwalają na precyzyjną kontrolę zmian geologicznych w obrębie obiektu oraz ocenę związanego z tym ryzyka.

Dodatkowo należy wskazać, że KGHM Polska Miedź S.A. posiada pozwolenie wodnoprawne z 5 maja 2021 r., znak: WR.RUZ.421.71.2019.ER, udzielone decyzją Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, na podstawie którego odprowadza do rzeki Odry ścieki przemysłowe stanowiące mieszaninę ścieków poflotacyjnych, wód kopalniano-technologicznych i wód opadowych oraz roztopowych z Zakładów Wzbogacania Rud oraz wód infiltracyjnych z rowów opaskowych i drenażu pierścieniowego ujmującego wody infiltracyjne na zewnętrznym obwodzie OUOW „Żelazny Most”, pochodzące z hydrotechnicznego zagospodarowania wód kopalniano-technologicznych.

W związku z tym, że w art. 334 pkt 2 i 3 oraz pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087) zostały określone dla organów Inspekcji Ochrony Środowiska również zadania kontrolne dotyczące gospodarowania wodami, Inspekcje

Ochrony Środowiska kontrolują także ilość i jakość ścieków odprowadzanych do wód lub do ziemi przez podmioty, które posiadają pozwolenia wodnoprawne lub zintegrowane

Przepisy ustawy Prawo wodne przewidują wymierzanie przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska, w drodze decyzji, opłat podwyższonych (o charakterze administracyjnych kar pieniężnych) na podmioty wprowadzające ścieki do wód lub do ziemi z przekroczeniem warunków określonych w pozwoleniach wodnoprawnych albo zintegrowanych.

Z informacji przekazanych przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska wynika, że podczas ostatniej kontroli KGHM Polska Miedź S.A. wskazanej powyżej, Dolnośląski WIOŚ stwierdził przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń zawartych w odprowadzanych ściekach, względem określonych w pozwoleniu wodnoprawnym, w zakresie azotu azotynowego i zawiesiny ogólnej. W związku z tym wydał dwie decyzje wymierzające za rok 2022 i 2023 r. opłaty podwyższone za stwierdzone przekroczenia. Przedmiotowe decyzje są ostateczne.

Z wyrazami szacunku

Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów